

**AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI SƏHIYYƏ NAZİRLİYİ**



**TƏSDİQ EDİRƏM**

---

Tədris və müalicə işləri üzrə  
prorektor, prof. Sabir Əliyev

**RAZILAŞDIRILIB**

---

Tədris və Təhsil departamentinin  
müdiri dos. Kamandar Yagubov

**Epidemiologiya kafedrası**

**"050902 – İctimai Səhiyyə" ixtisasının Epidemiologiya-1 fənni üzrə  
SİLLABUS**

**BAKI – 2022**

## **Sillabusun mündəricatı:**

1. Fənnə dair qısa məlumat;
2. “Epidemiologiya-1” fənninin tədrisinin ixtisas üzrə məqsədi və hədəfləri;
3. “Epidemiologiya-1” fənninin tədrisinin nəticəsində formalaşan kompetensiyalar;
4. “Epidemiologiya-1” fənninin tədrisi üzrə olan mövzular (mövzu-təqvim planı);
5. Fənnin tədrisində istifadə ediləcək interaktiv tədris metodları;
6. Fənn üzrə ölçmə - qiymətləndirmə metodu;
7. Tələbələrin semestr ərzində fənn üzrə iş yükü
8. Metodiki təminat.
9. “Epidemiologiya-1” fənninin təlim nəticələrinin Proqramın Təlim Nəticələri ilə əlaqəliliyi;
10. Fənnin tədrisinin Proqramın Təlim Nəticələri ilə əlaqə səviyyəsi

**FƏNNİN TƏDRİS PLANI**  
**(Fənnə dair qısa məlumat)**

Fənnin kodu	Fənnin adı	Dərsin növü	Tədris olunduğu		AKTS
			Kurs	Semestr	
İPFB36	Epidemiologiya-1	Məcburi	4	VIII	4

<b>Tədris dili</b>	
	Azərbaycan

<b>Fənni tədris edən müəllim(lər)</b>	
	<ol style="list-style-type: none"><li>1. Ə.e.x., prof. İ.Ə.Ağayev</li><li>2.t.e.d. prof. M.Z.Niftullayev</li><li>3.t.e.d. prof. V.N.Vəkilov</li><li>4. t.ü.f.d., dosent E.M.Quliyeva</li><li>5. t.ü.f.d., dosent E.F.Vahabov</li><li>6. t.ü.f.d.,dosent X.H.Cəfərova</li><li>7. t.ü.f.d., dosent X.N.Xələfli</li><li>8. t.ü.f.d., dosent F.Ş.Tağiyeva</li><li>9. ass. V.Ç.Cəlilov</li></ol>

<b>Fənnin ardıcılıq şərtləri</b>	
<b>Öncə tədrisi zəruri olan fənlər (Prerekvizit)</b>	<ol style="list-style-type: none"><li>2. Mikrobiologiya</li><li>1.Yoluxucu xəstəliklər</li></ol>
<b>Özündən sonra tədrisini saxladığı fənlər</b>	<ol style="list-style-type: none"><li>1.Epidemiologiya-2</li><li>2. Tibbi Parazitologiya</li></ol>

<b>Fənnin məqsədi</b>	Epidemiologiyanın ümumi qanunauyğunluqlarının mənimsənilməsi sayəsində epidemik prosesin mahiyyətinin insanlar arasında yoluxucu xəstəliklərin baş verməsi və yayılması səbəblərinin öyrənilməsi, epidemik prosesin baş verməsinin qarşısının alınması və onlara qarşı mübarizə tədbirlərinin aparılmasının əsas prinsiplərinin tələbələrə öyrədilməsidir.
<b>Fənnin məzmunu</b>	Epidemik prosesin ümumi qanunauyğunluqları, infeksiya mənbəyi, yoluxma yolları və amilləri, yoluxma mexanizmi, epidemik ocaq, təbii və sosial amillərin epidemik prosesin gedişinə təsiri, parazit və sahib populyasiyalarının epidemioloji xüsusiyyətləri, epidemiologiyanın metodları, epidemik ocağın epidemioloji müayinə metodikası, yoluxucu xəstəliklərlə mübarizə və profilaktikasının ümumi prinsipləri

<b>Fənnin təlim nəticəsi</b>	
<b>BİLİK</b>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. <i>Epidemik prosesin tərkib hissələrini sayır.</i></li> <li>2. <i>İnfeksiya mənbəyi, yoluxma yolları və yoluxma amillərini sadalayır</i></li> <li>3. <i>Epidemik ocağın hüdudlarının parametrlərini göstərir.</i></li> <li>4. <i>Epidemik prosesin gedişinə təsir göstərən təbii və sosial amilləri sayır.</i></li> <li>5. <i>Yoluxucu xəstəliklərin baş verməsi zamanı risk qruplarını müəyyən etməyi bilir.</i></li> </ol>
<b>BACARIQ</b>	<ol style="list-style-type: none"> <li>6. <i>İnfeksiya mənbəyini aşkar edir</i></li> <li>7. <i>Tərədicinin yoluxma yolları və yoluxma amillərini müəyyənləşdirir</i></li> <li>8. <i>Epidemik ocağın hüdudlarını müəyyənləşdirir.</i></li> <li>9. <i>Xəstəlik ocağında epidemioloji müayinə aparır.</i></li> <li>10. <i>Ocağın ləğvi üzrə əksepidemik tədbirlər planı hazırlayır</i></li> <li>11. <i>Ocaqda aparılan əksepidemik tədbirlərin həcmi və vaxtını müəyyənləşdirir.</i></li> <li>12. <i>Ocağın yaranmasına səbəb olan risk qruplarını aşkar edir və zərərsizləşdirir</i></li> </ol>

	13. Yoluxucu xəstəliklərlə mübarizə və profilaktikada dezinfeksiya, dezinseksiya və deratizasiya işlərini təşkil edir.
<b>DAVRANIŞ</b>	14. Ocaqda epidmüayinə apararkən etik qaydalara əməl edir.

<b>Mövzu təqvim planı</b>		
	<b>Mövzular</b>	
<b>Həftə</b>	<b>Nəzəri təlim</b>	<b>Təcrübi (tətbiqi) təlim</b>
1	<i>Epidemiologiya elm kimi, tərfi, predmeti və vəzifələri. İnkişaf tarixi, digər elmlərlə əlaqəsi. Epidemiologiyanın əsas bölmələrinin məzmunu və müayinə metodları</i>	<i>Əsas epidemioloji anlayışlar. Ümumi tibb elmi və epidemik proses haqqında elm kimi epidemiologiyanın predmeti Epidemioloji metodun mahiyyəti. Yoluxucu xəstəlik ocağının epidemioloji müayinə metodikası</i>
2	<i>Epidemik proses haqqında təlim. Yoluxma mexanizmi nəzəriyyəsi və epidemik prosesin inkişafı.</i>	<i>İnfeksiyon proses və parazitizm. İnfeksiyon prosesdə mikroorqanizmin və makroorqanizmin rolu.</i>
3	<i>İnsanın yoluxucu xəstəliklərinin təsnifatı və onların törədicilərinin təkamülü. Epidemik prosesin təzahürləri.</i>	<i>Epidemik proses haqqında təlim. Epidemik prosesin tərkib hissələri.</i>
4	<i>Dezinfeksiya işi</i>	<i>Epidemik prosesin kateqoriya və qanunları. Epidemik ocaq, xarakteristikası. Epidemik prosesin hərəkətverici qüvvələri.</i>
5	<i>Yoluxucu xəstəliklərin immunprofilaktikası</i>	<i>Epidemik prosesin təzahürləri. Epidemiyaların tipləri, onların xarakteristikası.</i>
6		<i>Ocaqda aparılan əksepidemik tədbirlər, onların təşkili. Yoluxucu xəstəliklərin qeydiyyatı və uçotu. Epidemik prosesin təkamülü. L.V.Qromaşevskinin yoluxma mexanizmi təlimi</i>

7		<i>Törədicilərin yoluxma amilləri haqqında anlayış. Amillər üçlüyünün qarşılıqlı əlaqəsi</i>
8		<i>V.DBelyakovun epidemik prosesin özünütənzimləmə nəzəriyyəsi. Y.N.Pavlovskinin yoluxucu xəstəliklərin təbii-ocaqlılığı haqqında təlimi</i>
9		<i>Yoluxucu xəstəliklərin canlı keçiriciləri və onların epidemioloji əhəmiyyəti. Canlı keçiricilərin müxtəlif nümayəndələrinin xarakteristikası.</i>
10		<i>Dezinfeksiya, növləri, üsulları. Sterilizasiya Dezinseksiya, növləri, üsulları. İnspektisidlərin qısa xarakteristikası</i>
11		<i>Heyvanlar, onların epidemioloji əhəmiyyəti. Deratizasiya, növləri, üsulları. Kamera dezinfeksiyası. Kiçik dezinfeksiyaedici aparatlar.</i>
12		<i>Yoluxucu xəstəliklərin spesifik profilaktikası. İmmunitet və növləri. TİBP və onların qısa xarakteristikası</i>
13		<i>Genişləndirilmiş İmmunlaşdırma Proqramı. "Soyuq zəncir" sistemi</i>

<b>Fənnin tədrisində istifadə ediləcək interaktiv tədris metodları</b>	
	<ul style="list-style-type: none"> <li>- müəhazirə, seminar, praktiki tapşırıqlar;</li> <li>- təqdimat və müzakirə, debatlar;</li> <li>- ekspert metodu; video və audio müəhazirələr; distant təhsil;</li> <li>- araşdırma-tədqiqat; layihə, qrup qiymətləndirməsi;</li> <li>- problem əsaslı öyrənmə,</li> <li>- kiçik qruplarda iş (teamwork), işgüzar oyunlar;</li> <li>- xüsusi nümunələrin (case-study) öyrənilməsi və təhlili;</li> </ul>

	- qrup işlərinin yazılması və test tapşırıqlarının yerinə yetirilməsi və s.
--	---

### Ölçmə - qiymətləndirmə

	Qiymətləndirmə üsulları	Qiymət (bal)
	İmtahan (final)	50
	Cari qiymətləndirmə (kollokvium 1)	5
	Cari qiymətləndirmə (kollokvium 2)	20
	Cari qiymətləndirmə (kollokvium 3)	5
	Davamiyyətə görə qiymətləndirmə	10
	Sərbəst iş (Tələbələrin qrup layihəsi)	10
	<b>CƏMİ</b>	<b>100</b>

### Fənn üzrə semestr ərzində (imtahana qədər və imtahanda) tələbənin topladığı balın yekun miqdarına görə onun fənn üzrə biliyinin qiymətləndirilməsi

	51 baldan aşağı olduqda	“qeyri-kafi”	F
	51-60 bal	“qənaətbəxş”	E
	61-70 bal	“kafi”	D
	71-80 bal	“yaxşı”	C
	81-90 bal	“çox yaxşı”	B

<b>Semestr üzrə iş yükü</b>				
	<b>Fəaliyyət</b>	<b>Sayı</b>	<b>Müddət (saat)</b>	<b>Cəmi iş yükü (saat)</b>
	Cari qiymətləndirmə (kollokvium)	3	2	6
	Semestr imtahanı	1	1	1
	Mühazirə dərsləri	5	2	10
	Laboratoriya (praktik) dərsləri	25	2	50
	Sərbəst hazırlıq			60
	<b>Cəmi iş yükü</b>			<b>127</b>

<b>Tövsiyə olunan ədəbiyyat</b>	
	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. İ.Ə.Ağayev, X.N.Xələfli, F.Ş.Tağıyeva. Epidemiologiya.Dərslik, Bakı, 2012,728s.</li> <li>2. İ.Ə.Ağayev başq. Dezinfeksiya işi. Dərs vəsaiti. Bakı, 2008, 208 s.</li> <li>3. Genişləndirilmiş İmmunlaşdırma Proqramı.Tibb işçiləri üçün vəsait. Az.Res.SN-İNİSEF, 2002.</li> <li>4. Беляков В.Д., Яфаев Р.Х. Эпидемиология: Учебник.М.:Медицина, 1989,416с.</li> <li>5. Покровский В.И., Пак С.Г., Брико Н.И., Данилкин Б.К. Инфекционные болезни и эпидемиология: Учебник. 2-е изд. М.:ГЭОТАР-Мед, 2004, 816 с.</li> <li>6. Зуева Л.П., Яфаев Р.Х. Эпидемиология. СПб.: Фолиант, 2006.</li> <li>7. Шкарин В.В., Дезинфекция, Дезинсекция, Дератизация. НГМА, Нижний Новгород, 2006.</li> </ol>

### **İMZALAYANLAR:**

**Kafedra müdiri:** Ə.e.x., prof. İ.Ə.Ağayev

**Fənni tədris edən müəllimlər:** t.e.d.prof. M.Z.Niftullayev:  
t.e.d. pro f. V.N.Vəkilov  
t.ü.f.d., dosent E.M.Quliyeva  
t.ü.f.d., dosent E.F.Vahabov



t.ü.f.d.,dosent X.H.Cəfərova  
t.ü.f.d., dosent X.N.Xələfli  
t.ü.f.d., dosent F.Ş.Tağiyeva  
*ass. V.Ç.Cəlilov*

**Əmək bazarının nümayəndəsi**

“Epidemiologiya-1” fənninin təlim nəticələrinin ixtisas Programın Təlim Nəticələri ilə əlaqəliliyi													
Fənnin Təlim Nəticələri (FTN)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Təlim nəticəsi 1. Məzun epidemik prosesin ümumi qanuna uyğunluqlarını, epidemik prosesin gedişinə təsir göstərən təbii və sosial amilləri bilir, ocaqda aparılan əksepidemik tədbirlərin həcmi və vaxtını müəyyənləşdirir, əksepidemik tədbirləri təşkil edir.											X		
Təlim nəticəsi 2. Məzun uşaqların və böyüklərin immunlaşdırılmasını planlaşdırmağı, təşkil etməyi və həyata keçirilməsinə nəzarət etməyi bacarır.								X					
Təlim nəticəsi 3.						X							



yoluxucu xəstəlik hadisəsinin baş verməsi zamanı risk qruplarını müəyyənləşdirməyi bacarır, onlara qarşı rejim məhdudlaşdırıcı tədbirlərin aparılması və onların üzərində dispanser müşahidə qaydalarını bilir və tətbiq etməyi bacarır.													
Təlim nəticəsi 9.Məzun yuxarı idarəetmə təşkilatlarının qərar və tapşırıqlarını müntəzəm surətdə izləməklə operativ epidemioloji təhlil zamanı əksepidemik tədbirlərin gedişini şəraitə uyğun korreksiya etməyi bacarır										X			

Fənnin tədrisinin Proqramın Təlim Nəticələri ilə əlaqə səviyyəsi	Töhfə səviyyəsi*				
	Proqramın Təlim Nəticəsi (PTN)				
	1	2	3	4	5
1 .Məzun Azərbaycan dövlətçiliyinin tarixi, hüquqi, siyasi, mədəni, ideoloji əsasları və müasir dünyadakı yeri və roluna dair biliklərə, Azərbaycan xalqının milli-mənəvi, mədəni-tarixi dəyərlərini ictimai həyat və fəaliyyətində tətbiq etmək və Azərbaycan dövlətinin maraqlarını qorumaq qabiliyyətinə malik olur					
2 .Məzun Azərbaycan Respublikasının rəsmi dövlət dili olan Azərbaycan dili ilə yanaşı ən azı bir xarici dildə işgüzar və akademik kommunikasiyaya sahib olub, bu imkandan öz peşə fəaliyyətində istifadə etmək, xarici dildə gündəlik fəaliyyəti ilə bağlı ünsiyyət qurmaq, fikrini şifahi və yazılı ifadə etmək, xəstə, xəstə yaxınları, digər tibb işçiləri, cəmiyyət, müvafiq qurumlar, media ilə yazılı və şifahi ünsiyyət					

qurmaq, ixtisasına aid xarici ədəbiyyatdan istifadə etmək bacarığına malik olur					
3.Məzun peşəsi ilə əlaqəli elmi məlumatları toplamaq üçün sərbəst şəkildə informasiya-kommunikasiya texnologiyalarından istifadə edir, elektron formada yazışmalar apara bilir, əldə etdiyi məlumatların və mənbələrinin dürüslüyünü qiymətləndirməyi və elmi məlumatları peşə təcrübəsində tətbiq etməyi bacarır			X		
4.Məzun peşəsi ilə əlaqəli qanunvericiliyi, deontologiyanı və etik qaydaları bilir, sərbəst şəkildə peşə fəaliyyəti ilə məşğul olarkən peşəsi ilə əlaqəli qanunvericiliyə, qaydalara və etik prinsiplərə riayət etməyi bacarır					
5.Fərdi profesional inkişafını planlaşdıraraq ömür boyu təhsil prinsiplərini həyata keçirməyi, zəruri hallarda həmkarlarından kömək istəməyi, lazım gəldikdə öz bilik və bacarıqlarını həmkarları və digər tibb işçiləri ilə bölüşməyi, peşəsi ilə əlaqəli maarifləndirmə işi aparmağı bacarır					
6.Məzun məlumatları və məlumat mənbələrini təhlil edərək qiymətləndirməyi, elmi tədqiqat üsullarını istifadə edərək bioetik prinsiplər çərçivəsində müstəqil və ya kollektiv formada araşdırma aparmağı bacarır.				X	
7.Məzun ölkənin səhiyyə problemlərini həll etmək üçün müasir nəzəri və praktik biliklərə yanaşmalarla, sahib olur.		X			
8.Məzun uşaqlar daxil olmaqla cəmiyyətin bütün fərdləri, ətraf mühit və əmək təhlükəsizliyi sahəsində kifayət qədər bilik, bacarıq və yanaşmalara sahib olur və ilkin səhiyyə problemlərini müəyyənləşdirməyi, həll yollarını tapmağı bacarır, səhiyyə problemlərini düzgün təhlil edərək proqnozlar verir.			X		

9.Məzun səhiyyə idarə etməsində problemləri müəyyən etmək və həlli yolları tapmaq üçün müvafiq analitik və modelləşdirmə texnikalarını tətbiq edir, səhiyyə mənbələrinin inzibati , maliyyə, hüquqi, texniki və tibbi fəaliyyətlərini bilir, təhlil edərək istiqamətləndirməyi bacarır .					
10 Məzun təməl idarəetmə funksiyalarına yiyələnərək müvafiq qurum və təşkilatların qərarlarını, icraatlarını izləyir,yol verilən səhvləri konstruktiv yanaşma ilə peşəkar etika və hüquq normaları çərçivəsində kritik mühakimə etməyi bacarır.			X		
11.Məzun epidemiologiyanın ümumi qanun və meyarlarının ümumi prinsipləri, yoluxucu xəstəliklərin bioekoloji xarakteristikası, epidemiologiyası və onun inkişafına təsir edən amillər haqqında biliklərə sahib olur və gigiyenik, profilaktik və sağlamlaşdırıcı tədbirləri təşkili və aparılmasını bacarır				X	
12. Məzun xəbərdaredici və cari sanitariya nəzarətinin mahiyyətini və metodlarını bilir, xəbərdaredici və cari sanitariya nəzarətini təşkil edir və izləməyi bacarır		X			
13.Məzun mülki müdafiənin tibb xidmətinin təşkili və fəaliyyəti məsələlərini mənimsəyir, daxili əmək intizamı qaydalarını, əməyin mühafizəsi, təhlükəsizlik texnikası və yanğına qarşı mühafizə qayda və normaları haqqında biliklərə sahib olur.					

\*1 Ən aşağı, 2 Aşağı, 3 Orta, 4 Yüksək, 5 Çox yüksək